Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6046/A

SPORISCHI
VS ET
REVSNERVS
DE VRINIS

1582

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6046/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6046/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6046/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6046/A

6745 (5)

(2)

VRINARVM PROBATIONES, D. IODOCI VVILICHII RESELLIANI: ILLVSTRATAE SCHOLIS MEDICIS,

HIERONYMI REVSNERI LEORINI D. MED.

IN QVIBVS PRINCIPIA SOlidæ Vroſcopiæ, ad ſolidæ Philoſophiæ fontes reuocantur: multiq; medicorum errores deteguntur.

HIS ACCESSERE VARIAE MAtularum delineationes: atq; genuini urinarum colores.

REMEDIA ITEM PLVRIMA ex urina deſumpta: maxima uerò ex parte Chemica.

Cum Gratia & Priuileg. Cæſ. Maieſt.

BASILEÆ, PER SEBASTIANVM HENRICPETRI,

Z

02

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6046/A

WELLCOME INSTITUTE LIBRARY

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6046/A

AMPLISSIMIS ET PRVDENTISSIMIS VIRIS,

CONSVLI, Cæteriſq; Reipub. LEOBERGENSIS ELYSIORVM *Senatoribus: Dominis ac Patronis ſuis, perpetua obſeruantia colendiſſimis.*

S. P. D.

ARISTOTELES, nunquam ſatis laudatus Philoſophorũ Corypheus, 2. Politicor. cap. 7. de Lacedæmoniorum repub. ſic ſcribit: ſi in conuerſatione remiſsè erga illos te geras: ſuperbiunt illi, ac ſe pares dominantibus exiſtimãt: ſin aſperè tractentur: inſidiãtur, atq; odio habent. Hoc in quoſdam noſtræ memoriæ philoſophos, optimè torqueri poſſe, dies hæc teſtatur. Fœcundæ enim multorum hypo-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6046/A

thefes, tanto cum applaufu, in Machaonias prouincias, hactenus irrepferunt: ut nemo non ante uictoriam, & extra aciem, laurum fibi pollicitus fuerit. Quæ res, focordiæ anfam præbuit non mediocrem. Difcipuli in iftis Compendijs, & edictis Prætorijs, tanquam in afylo requieuerunt: nullus præceptorũ obferuationibus, ac methodo inftructus, nouas adiecit cõfultationes: nullus ueritatem priorum confirmauit: nullus obfcuritatem illuftrauit: nullus anguftiam copiofa fupellectile dilatauit. Inter hos nomen quicunque profitetur fuum: illum laudibus ad cœlum ufque cœlorum efferunt: utpote, qui Authenticis infiftat maiorum ueftigijs: nec præceptoribus mendacij, errorisúe maculam inurere tentet. Quod à pietate iuxta ipfos,

& gra-

& gratitudine abhorret lōgè. Qui uerò res, ab imo naturæ ſinu, non minùs animo, quàm corporeis oculis liberè intuetur: imitationeq́ illius tanquam Theſei filo ductus, Labyrinthum naturæ ingreditur: necnon pedem ponit in illa arena, qua impreſſa præclarorum Philoſophorum ueſtigia cōſpicit: hunc momētò Diris deuouent. Talem enim Oeſtro horrendo percitum, principia euertere, uociferantur: & contra negātem principia non eſſe diſputandum, ſciunt.

Exempla in promptu ſunt. Veritas enim ubiuis terrarum odium parit. Et ut mel exulcerata mordicat, ſecundùm autem naturam affectis, ſuaue eſt: ita quoque PHILOSOPHICAE orationes: inquit rectè Ariſtonymus. Quis hactenùs non extrema quæq́ mina-

tus est RAMO artifici certè summo: qui cùm abstrusos Commentatorum thesauros, lapide Lydio probaret, plus ibi terræ lutosæ, quàm auri generosi inuenit? Quas fallacias cũ incautę iuuentuti quotidiè obtrudi uideret RAMVS: pio zelo motus, aurum uerum à fœcibus terræ, tanta dexteritate, igne Promethei, separauit: ut iam mellitissimam ueritatis γλυκυπίκρου ambrosiã, cyathis ex auro Obryzo paratis, quilibet haurire possit: qui modò animaduertere cupit: quantùm distent æra lupinis. Eandem fortunã experiuntur hoc sæculo, nõ dico RAMI, sed ipsius ueritatis asseclæ. In omnibus enim scholis hi adeò suspecti sunt: ut Aristotelici professores, (quod utinam nomen tuerẽtur,) omnem lapidem moueant: quò illi in exiliũ, ad ex-

ad extremos usque Garamanthas, mittantur.

Idem de ijs, qui THEOPHRASTI illius PARACELSI doctrinam methodo Galenica moderantur, dicere possum: quos non solúm uulgus, uerùm etiam ex sapientioribus Medicis plurimi, cane peiùs & angue fugiunt, atque execrantur. Quod malum solis circumforaneis & agyrtis, acceptum refero: qui famoso Antimonij uitro, temeraria Mercurij Præcipitatione, intempestiua Turbith mineralis præparatione, & erodente Vitrioli oleo, multos è medio sustulerunt. Absit uitrum Antimonij: quod fusionem duntaxat uitrificatoriam admisit: neq; meram ac ueram puri ab impuro separationem sortitum est. Fusiones spirituales, & Sulphur Antimonij,

Philoſophi requirunt: quod uarios morbos, unius atque alterius horæ ſpacio, abſque ulla corporis humani noxa, extirpat.

Abſit oleũ Vitrioli: quod ignea ſua acrimonia, uel ueſtes corrodere poteſt. Spiritum Vitrioli deſiderant Medici: qui omnis ſenſibilis corroſionis, & tardæ auſteritatis eſt expers: qui odoris Violæ ſuauitatem, aliquot in igne deſtillationibus & circulationibus acquiſiuit: qui ad illam dulcis aciditatis gratiam reductus eſt, ut ab omnib. tutò & iocundè ſumi poſsit.

Ad eundẽ ſcopulum, Viri Amplisſimi, & me, fluctibus hiſce Orioniĳs, impingere poſſe, uereor: qui poſthabitis communibus, tristisqúe Medicorum opinionibus, quæ genio meo non ſatisfaciunt, principia Vroſcopiæ ad Philoſophiæ

phiæ principia, paulò accuratiùs, quàm hactenùs factum sit, reuoco. Qua in re plurimùm mihi profuit liber D. IODOCI VVILICHII RESELLIANI, Philosophi & Medici ubiuis locorum notissimi: DE VRINARVM IVDICIIS, SIVE PROBATIONIBVS, parte medicinæ, quæ de signis agit, facilè præcipua.

Etsi autem hoc meum institutũ nõ omnibus Galenicis adridebit: propter communem tamen utilitatem, & asiduas quorundã amicorum flagitationes, passus sum, à me librũ hunc aureũ cum Scholis meis philosophicis extorqueri: qui si illorum duntaxat expectationi satisfecerit, Crœso me ditiorem ducam. Rectè enim & uerè hæc in tumulo Viri summi, D. ADAMI

EPISTOLA

A BODENSTEIN hîc in Cœmiterio Diui Petri leguntur:

NEC OMNIA, NEC OMNES MIHI PLACVERE: QVI'NAM EGO OMNIBVS? NON OMNIBVS COVS SENEX: NON EEREMITA SPAGIRVS. NVM TV VIATOR OMNIBVS? DEO PLACERE CVRA. ABEI.

Quem finem, ut eò citiùs adsequerer: duxi V. A. Viri Prudentissimi & Patroni colēdissimi, has meas primitias consecrare: partim, ut fœtum hunc tenellum in V. A. tutelam contra epidemicas aëris huius sæculi iniurias, benignè susciperetis: partim uerò, ut uerecundi animi uenerationem, aliquo saltem argumento declararem: ac A. V. fauorem ac officia, quorũ in me meosq́ extant quàm plurima, grata uoluntatis significatione celebrarem. Quantùm V. A. parens

A. parens meus, piæ memoriæ, M. CHRISTOPHORVS REVSNERVS, Syndicus olim Reipublicæ debeat: me nō fugit. Cùm uerò in memoriam reuoco: quàm arcto pietatis uinculo V. A. ego obstrictus sim: admodum doleo, res meas eò redactas: ut nullo satis digno officio, animum gratum V. A. hactenus testatum facere potuerim. Sed sat citò, si sat benè: & sat benè, si sat citò.

Accipite igitur, Domini obseruandissimi: accipite placido uultu impolita hæc lucubrationū mearum rudimenta, perpetuum meæ gratitudinis testimonium. Plura enim offerre iam nequeo. Me pręterea, meosq; V. A. etiam atq; etiā commendo: & planè mihi persuadeo: non tam ipsum munus, quod sanè per exiguū est, quàm offerentis ani-

tis animum, ab A. V. pensitatũ iri. Deus OPT. MAX. V. A. quàm diutissimè, superstitẽ ac florentem, patriæ suauissimæ, ac mihi, meisq́ conseruet: & cõsilia suppeditet: ut sopitis omnibus discordijs atque digladiationibus, tàm in Ecclesia, quàm Politia, optata tranquillitas & pax floreat. Idem Musæ nostræ Basileenses, crebris suspirijs iamdudum exoptant. Basileæ Rauricorum, Calend. Septembris. Anno Christianæ æræ.

CIↃ. IↃ. XXCII.

V. A.

Addictiss.

HIERON. REVSNERVS D.

IN PHILOSOPHICAS VRINARVM PROBATIONES, CLARISSIMI VIRI, D. HIERONYMI REVSNERI, *Artis Medicæ Doct.* Carmen Εγκωμιαστικὸν.

SCRIPTVM A'

IOHANNE SANDERO SAXONE: Illustris & Generosi Dn. CHRISTOPHORI LVDOVICI Comitis in Levuenstein, Domini in Scharpheneck, &c. Præceptore.

Veritate approbante:
Virtute persuadente:
Amicitia inuitante.

QVI *primùm Medicas in terris repperit artes:*
Egregia dignum laude, peregit opus.
Tū primūm miseris spes est patefacta salutis:
Longior & uitæ rursus aperta uia est.
Alma salus Stygijs tum primūm emersit ab undis,
Quæ Sathanæ fuerat perdita tota dolis.
Cedere tum denso cœperunt agmine morbi:
Deseruitq; simul languida membra dolor.
Nec tamen hæc aliquo casu Medicina reperta est:
Ipse Deus tanti causa, caputq;, boni.

Hic

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6046/A

Hic animam primùm afflictam de morte reduxit,
Saucia quæ diro uulnere tota fuit.
Inde, repellentem mala corporis, obtulit artem:
Nempe probans gemina se bonitate patrem.
Ars igitur meritò reliquis præclarior illa est,
Quam Deus humanis usibus ipse dedit:
Ille salutiferam uim certis indidit herbis,
Corpora quæ morbis nunc quoq; nostra leuant:
Et simul herbarum uires monstrauit, & usum,
Ne Medicam dubius perderet error opem.
Inde Deum uera agnoscit Medicina parentem:
Egregium est tanta quicquid in arte: Dei est.
Ille quidem paucis mysteria tanta reuelat:
Tecta sub arcana quæ ratione latent:
Omnibus ingenium pariter, mentemq́; relinquit,
Abdita cognosci quorum ope multa queant.
Ergò sit in cunctis ars hæc celeberrima terris:
Quisquis & hanc uera dexteritate colit.
Ingentes, habet, atq; habeat, Sapientia laudes,
Qualis in humanis mentibus esse potest:
Sit locus Astrologis, & erit suus, aurea quorum
Ars multum egregiæ commoditatis habet:
Et maria, & terras, quibus explorare uoluptas,
Quoq; gradu à nostro se leuet orbe polus:
Scire, locus spatijs hic quantis distet ab illo,
Ingenij certè est non mediocris opus.
Astrorum cursus, discrimina nosse dierum,
Quid non egregiæ laudis, & artis, habet?
Quid tamen in medios Sophiæ penetrasse recessus,
Si breuis, aut misera est, hæc tibi uita, iuuat?

Quid

Quid iuuat historias gestarum euoluere rerum,
Magnaq́ꝫ clarorum facta referre Ducum?
Quid mores hominum, leges, & iura locorum,
Cultaq́ꝫ gens quæ sit, quæ fera, scire iuuat?
Si tamen æternis tibi mens est anxia curis:
Si nunquam à misero corpore morbus abit?
Sola leuas morbos, remoues Medicina dolores,
Et benè quò fiant cætera, sola facis.
Ergo coronatam lauro tibi condimus aram,
Vnde petat certam debilis omnis opem.
Te sine nec Reges uiuunt benè, quamlibet auro
Fulgeat illorum diuitijsq́ꝫ domus.
Consulit haud quicquam Princeps, neqꝫ publica curat,
Ni corpus morbo, mensq́ꝫ dolore uacet.
Sæpe dolens, ægerq́ꝫ animo, crudelia patrat,
Aspera dum multa pectore bile tument.
Hos quoqꝫ tu sedare potes Medicina tumultus,
Gaudiaq́ꝫ, & motus, sola, ciere nouos.
Te sine, nulla domus felix, Respublica nulla est,
Diues ut innumeris hæc sit, & illa, bonis.
Non operi locus egregio est, ubi corpora languent:
Seu pacem libeat, seu fera bella sequi.
Tum primùm incultos & agros, camposq́ꝫ, uidebis,
Agricola inualido corpore si quis erit
Non in messe seges maturis surget aristis:
Nec grauis uuarum pondere uitis erit.
Quid? quòd & in medijs tua laus est inclyta castris,
In quibus haud quicquam fortiter æger aget?
Miles in aduersos se infert animosior hostes,
Nempè, tuæ sperans, saucius, artis opem.

Regibus

Regibus idcircò quondam res maxima uisa est,
Si quis in hac alijs clarior arte foret.
Quis Salomonis opes, quis regna ingentia nescit?
Et tamen hic Medica clarus in arte fuit.
Hanc Sabor atq; Gyges Reges coluere Medorum:
Hanc Arabum coluit Rex, Medicusq; Sabid.
Quid? quòd & ipsa suum Regem gens Pontica uidit
Et bello, & Medicis artibus, esse parem?
Illius è medijs flammis monumenta recepit,
Romani quondam prouida cura Ducis.
Nec minor hinc gestis accessit gloria rebus,
Quàm quæ de uicto, maxima, Rege fuit.
Quid? quòd Alexander studium tam nobile fertur
Interdum bellis præposuisse suis?
Et quis Phylliridem, Chirona, Promethea nescit,
Diuinum, quibus hac nomen ab arte, datum est?
Hanc Asclepiadæ multos coluere per annos,
Clara licet magna gens ea stirpe fuit.
Ipse salutiferæ cultor celeberrimus artis
Herculis, Hippocrates, se genus esse, probat.
Vrbs quoq;, ceu fama est, Auicennam Corduba uidit
Ciuibus in medio condere iura foro.
Rursus & ægrotis dare pharmaca uidit eundem,
Atq; ea, digna bono res Duce, uisa fuit.
Non ego Pæoniam qui primus repperit herbam,
Non dicam laudes magne Melampe tuas.
Clarus Arabs, & Amythaon, & Sisyphus olim,
Clarus Democedes, Empedoclesq;, fuit.
Tres quoq; Nicomachi: Dexippus, Zeno, Diocles,
Et quos præterea longa referre mora est.

Nec

Nec tamen his magnum dubitem præferre Galenum:
Posterior reliquis tempore, laude prior.
Qui simul ac certis inclusit finibus artem,
Continuo numeris constitit illa suis.
Nostra quoque egregios, & si modò dicere fas est,
Forte pares priscis, secla tulere, uiros.
Curtius ingenio uir magnus, & arte medendi,
Totius Italiæ gloria nonne fuit?
Nonne fuit Venetis illustris gloria Victor?
Quem uirtus etiam non sinet, arsque mori.
Baptistam genuit Verona, Placentia Landum,
Artibus æternùm uiuet uterque suis.
Vesalium Bruxella suum quoque iactat alumnum,
Reddita Fallopio Mutina clara suo est.
Fernelium priscis quis dixerit esse minorem,
Cui modò sint tanti cognita scripta uiri?
Summa Fracastorij, Gesneri gloria summa est:
Nec minor est illis nomine, laude, Crato.
Dum iuuenes Methodi donum cœleste requirent,
Inclyta Zuuingeri gloria semper erit.
Intulit angustis immensa uolumina chartis,
Et planum studijs, & breue, fecit iter.
Nulla dies poterit Plateri extinguere famam:
Ars simul in pretio donec, & usus, erunt.
Plurima qui studio naturæ arcana retexit,
Et benè scit, quæ sint noxia, quæque iuuent.
Immortale decus Medicinæ, uiuet Erastus:
Donec erit Medicam qui petet æger opem.
Hos REVSNERE duces, atque horum signa sequutus,
Egregium in Medica nactus es arte decus.

ß Diffi-

Difficiles habet illa aditus, uariosq́; recessus,
Multaq́; non multis inuenienda, tegit.
Tu tamen ingenii scrutatus es omnia cura,
Hinc studij precium iam tibi grande datum est.
Omnia nempe labor quantumlibet ardua uincit,
Inuia, qui latum per loca, sternit iter.
Hoc quoq;, ne dubitet quisquam, breuis iste libellus
(Incertum est usu maior, an arte,) docet.
Illustrat proprijs obscura emblemata uerbis,
Intellecta prius non benè, clara facit.
Si tamen iste liber qualis sit, & unde, requiris,
Qui tibi ueste noua cultus, & ore, datur:
VVILICHIVS *Medicæ Doctor celeberrimus artis,*
Egregium hoc primus, sed breue, fecit opus.
Multa quidem paucis tetigit mysteria uerbis,
Tanta sed inde minus copia lucis habet.
Hoc tamen authoris liceat mihi pace fateri,
Cuius ab eximia derogo laude nihil.
Illius Europæ superauit gloria fines,
Et clarum externo nomen in orbe tulit.
Sed tamen in multis si pauca inculta reliquit,
Aut digesta suis, non benè, fortè locis:
Ipse quoq; Hippocrates non solus, & omnia uidit,
In Medica princeps quia tamen arte fuit.
Discutienda suis non pauca reliquit alumnis,
Et labor ingenijs utilis ille fuit.
Ergo librũ hunc REVSNERE *Scholis illustribus ornas,*
Possit ut innumeris utilis esse modis.
Scribere laus magna est: sed scriptis addere lucem,
Hoc uero egregiæ est dexteritatis opus.

Vnde

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6046/A

Vnde tibi primum præclari muneris author
Gratulor, hinc studijs docta Iuuenta tuis.
Non obscura leges oracula, qualia quondam
Edidit in folijs scripta Sybilla suis.
Cuncta suis excussa locis, & plana uidebis,
Atq; ita per causas cuncta probata suas.
Si tamen à reliquis hunc dissentire libellum
Inuenias, ne sit res tibi mira, caue.
Nam neq; cuncta probat ueterum decreta Galenus,
Ars licet illorum maxima, lausq; fuit.
Egregias nobis dissensio protulit artes,
Libera iudicij Regula quando fuit.
Rursus in horrendas demersa scientia clades,
Ingenijs quoties clausa palæstra bonis.
Dissentire tibi, ratio si certa repugnet,
Dictaq; si ueterum sint minus apta, licet.
Omnibus ex æquo ratio diuinitus hausta est:
Hæc operum rectrix optima semper erit.
Ingenium seruile nimis: quod dicta Magistri
Semper habet certa pro ratione, sui.
Nam quorsum studium, quorsum experientia, & artes,
Quorsum iudicij uis data tanta tibi est?
Si tamen à falso scelus est discernere uerum,
Si non inuentis addere plura licet?
Non benè per sese purum dignoscitur aurum,
Nec color, unde queas scire, profecto sat est,
Vtilis hîc certè lapis est, quem Lydia mittit,
Si qua subest, fraudem detegit iste lapis.
Si qua sub egregio sententia nomine falsa est,
Vnica iudicij norma docere potest.

Tu quoq;, si qua tibi melior sententia uisa est,
Quàm quæ iam multo tempore trita fuit:
Vsus es ingenio, quis enim ueteri usus & arte es,
Detectusq; suis, error ubiq;, locis.
Quid iuuet arcendis annum consumere morbis,
Et longa miseros excruciare mora?
Pharmaca si quisquam miscere salubria posit,
Corpora quæ subitò nostra dolore leuent?
Quid iuuet externis allata requirere terris,
Nostra quoq;, hæc eadem, si dare terra potest?
Nuper ego tristi prostratus febre iacebam,
Et grauis affecti corporis ardor erat.
Nulla mihi tantos æstus Medicina leuabat:
Dicebam: hæc uitæ meta suprema meæ est.
Ecce dat in paruo quidam mihi pharmaca uitro:
Pharmaca, iam multis sæpe probata modis.
Credibile est ipsas etiam sensisse medullas,
Dum subitò uires exeruère suas.
Protinus abscessit toto mihi corpore morbus,
Nec super ullius signa fuère mali.
Ergo ego quòd uires subitò uitamq; recepi,
Hoc REVSNERE *tuæ laudis, & artis opus.*
Rideat hæc aliquis: neq; enim moror: utilis ægris
Attamen innumeris hæc medicina fuit.
Forsan & inueniet, libro quod carpat in isto:
Optima si liuor carpere quæq; potest.
Cuius in ingenio uirtus, in pectore candor,
Egregium merita laude probabit opus.
Ede, precor, similes nobis, REVSNERE, *labores:*
Et studijs alios perge iuuare tuis.

Inter

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6046/A

Inter honoratos Medicos censeberis olim,
Quando tui celebris fama laboris erit.
Nunc liber inuidiam si non tuus effugit omnem,
Sit leue, cum magnis hanc quoq; ferre uiris.

EPIGRAMMA,

IN VERITATEM ΓΛΥΚΥΠΙΚΡΟΝ V. CL. D. HIERON. Reusneri Medici.

INnuba cum Phœbo medicos spaciata per hortos
Pallas, Olympiacis dum Leo feruet equis:
Inter odoratos uidit noua germina flores
Surgere, iucundo sparsa uirore comas.
Carpsit: & , est paulò cortex hic amarior, inquit,
Sed tamen ex acri cortice mella fluunt.
Tu dic, Phœbe, noui naturam floris & ortum:
Mellea cur acri cortice uena latet?
Morborum tollit causas Flos iste latentes,
Quem mihi REVSNERVS *seuit, Apollo refert.*
Acrior est fateor, quia VERI *semina iactat:*
Dulce sed in VERI *semine Nectar habet.*
„ *Dulcis amaricies* VERVM *est: nam* MELLE *peritos*
„ *Pascit, at ignaris guttura* FELLE *replet.*

Valentinus Thilo Lygius Siles.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6046/A

VIGEAT, VINCAT,
VIVAT,

V E R I T A S:

V E R AE

VIRTVTI

VNITA.

HANC AMBROSIAM
VOTIV.

VERITATI ΓΛΥ-
ΚΥΠΙΚΡΩΙ.

SOLV. SOLV. SOLV.

HOC TROPAEVM
EMERIT.

VIRTVTI ΦΟΙΝΙΚΙ

PON. POS. PON.

Hieron.Reusner.Siles.

ILLI

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6046/A

ILLI QVIDEM:

QVO'D

ΣΥΝ ΤΩΙ ΛΟΓΩΙ,

ΚΑΙ' ΛΟΓΩΙ:

FELLEA FEL MELLE,
QVIA MELLEA, NON
FELLEA, TANDEM
TEMPERET:

HVIC VERO':
QVO'D

PRESSA PREMENTES
OPPRIMAT
HOSTES.

PLA-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6046/A

PLATO IN DIALOGO

περὶ πρακτοῦ.

Οὐκ ἄρα πάνυ ἡμῖν οὕτω φροντιστέον ὅ,τι ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς, ἀλλ' ὅ,τι ὁ ἐπαΐων περὶ τῶν δικαίων, καὶ ἀδίκων, ὁ εἷς, καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια.

IN LIBRVM D. IODOCI VVILICHII, MEDICI ET PHILOSOPHI EXIMII; DE IVDICIIS VRINARVM,

Procœmium,

HIERONYMI REVSNERI LEORINI, D. Med.

INTER auguſtas Athenienſium leges, hæc non poſtremum ſibi uendicat locū: quæ ſanciuit: ne quis patrem aleret: qui filij animum, à primis mox unguiculis, doctrina imbui non curaſſet. Nam, cùm eo maximè tempore, in ſtudijs honeſtam nauare operā debeamus, & poſſimus: quo uegetæ ſunt uires, ipſumq; corpus in flore eſt: peſſimè plurimi ſibi ipſis conſulunt: qui auream Solonis ſententiam, ſusq; deque faciunt: qua præcipit: nihil magis ſpectandum eſſe, quàm uitæ finem. Quot hac mundi ſenecta, inueniuntur parentes: qui ludicras, ac friuolas Myrmecidis Athenienſis, & Calliſtrati Lacedæmonij artes, (ſi ſaltem dignæ ſunt, quæ nomen hoc mereantur:) ueræ Philoſophiæ, quę ſola immortales in ſacrę beatitudinis arce collocat, præferant? Inde hoc plæriq; omnes faciunt adoleſcētuli: ut animum ad aliquod ſtudium appellāt: aut ἐκπλεθρισμῷ, aut ἀκροχειρισμῷ, aut pugilatu artus exercere, aut equos alere, aut ca-

nes ad uenandum: aut mercatura quæstum lucrari maximum: ita ut ingenium est hominum à labore procliue ad uoluptatem, & socordiam. Neq; declinatum quicquam ab aliorum natúra ullum reperias: ut in eodem omnes uideantur ludo docti, ad Musarum contemtum. Quos si quis uelit in uiam reuocare: surdis narrantur fabulæ. Immò non uerentur obgannire sapientioribus, cum iuuene illo apud Comicum:

Quàm iniqui sunt patres in omnes adolescentes iudices:
Qui æquum esse censent: nos iam à pueris illicò nasci senes:
Neq; illarum adfines esse rerum, quas fert adolescentia:
Ex sua libidine moderâtur, quæ nunc est: nō quæ olim fuit.

Hi, si formam & ætatem suam, cum uiolis Martijs, & narcissis uernis conferrent, qui breui temporis momento, aura hac fruuntur: herclè se cōtra senectutē, quæ mille est exposita periculis, & uitæ molestijs, tanquam aduersus tempestatem imminentem, melius præpararent: instar sagacis nautæ: qui procellas futuras non præsentit duntaxat: uerùm etiam operam dat: ne illis destituatur: quorum præsidio, impetus imbrium, & uortices Aquilonios, absq; naufragio, sustinere possit.

Quæ res, si ulli, medicinæ certè studioso, curæ esse debet: qui inprimis inter Dogmaticæ sectæ asseclas, nomen cupit profiteri suū. Artis enim huius difficultas, non sex aut nouem Methodicorū menses: neq; συνδρομὴν πληθωρικὴν, ἢ συναγχικὴν, & συμπαρατήρησιν Empiricorum: neq; στέγνωσιν καὶ ῥύσιν Thessaliorum tantùm requirit: sed totum uitæ cursum, & multò acutiùs ingenium, multoq́; plures rationes: quàm ex unius cerebri scrinio depromi possunt: nisi quis uelit illotis manibus in Musarum sacraria irrumpere. Idem euincit præclara, & nobilis entium uariorum contemplatio. Tanta enim rerum cognitione præcellit medicina: ut omnium, quæ mundus gremio suo coërcet, quæq; ex hiantibus terræ faucibus eruuntur,

untur, uires & naturam ſcrutetur, & illorum ſcientiā ſolerti demonſtrandi, ratiocinandiq; uia conſequatur: quas demum ad unius hominis ſanitatem referat. Horum amplitudinem, ſi aliquot ſæculis cuiquā primoribus ſaltem labris delibare licebit: is ſciat, ſe ingentes in Machaonia paleſtra feciſſe progreſſus: neq; oleum & operam, (uti perperam uulgus autumat) perdidiſſe.

Quis igitur adeò ὀξύθυμος, aut πυρίφλεγης erit: ut nos ideò dente Theonino arrodat: quòd uernante hac noſtra ætate, in id omnes, & animi, & corporis neruos intendimus: ut circa media ſolùm tutò uerſari poſſimus: quandoquidem ſummum illud, plurimisq; hactenus denegatum ſcientiæ culmen, & faſtigiorum multorum faſtigium attingere nequeamus?

Vt autem quis felicibus auſpicijs, deſtinatam metam attingat: neceſſe eſt: ut præter naturam, (qua αὐτοκρατὴς οὖσα ἡ κενεὰ πάντα;) & φιλοπονίαν, habeat τὴν τῆς ἀληθείας ἐρωτικὴν μανίαν, ὥσπερ ἐνθουσιασμόν. Quod quidem ueri indagandi uehemens & ſagax ſtudium, hominis philoſophi, omnium ſanè mortalium liberrimi, præcipua eſt dignitas.

Porrò, ueritas, non ex Ariſtotelis, non ex Hippocratis, non ex Galeni, alteriusúe Coryphæi, decreto, cenſu, nutuq; æſtimanda, ponderanda, cognoſcenda: ſed ex ipſa rerum natura. Ad hoc autem opus eſt certa methodo: quam concinnè cum Homero Iliad: 8. σειρὰν χρυσείαν appellabimus: qua Iupiter mundum uniuerſum colligatū regit: licet Socrates in Theęteto Platōis de Sole interpretetur. Cuius rei rationē adferens, ὅτι, inquit, ἕως μὲν ἂν ἡ περιφορὰ ᾖ κινουμένη καὶ ὁ ἥλιος, πάντα ἐστὶ καὶ σώζεται, τὰ ἐν θεοῖς τε καὶ ἀνθρώποις; εἰ δὲ σταίη τοῦτο, ὥσπερ δεθὲν, πάντα χρήματ' ἂν διαφθαρείη, καὶ γένοιτ' ἂν (τὸ λεγόμενον) ἄνω κάτω πάντα. Id eſt, quandiu & motus, & ſol circumferuntur: omnes & deorum, & hominū res exiſtunt, atq; conſeruantur: quòd, ſi illa tanquam

Veritatis norma ipſa rerū natura.

Veritas methodo cognoſcitur.

Methodus catena Iouis aurea.

uinculo compacta starent, omnes res haud dubiè interirent, &, (ut aiunt) sus deq; ferrentur: inuerso, scilicet, naturę ordine, ita ut omnia pessum irent.

Methodus Promethei ignis.

Et quid impedimento est: quò minùs methodum, ignem cælestem Promethei, quem Palladis auxilio de cœlo detulit, cum RAMO nominemus? Non hercle illa hominum est inuentum: sed donum Deorũ. Nam cùm prima humani generis ætate, in scientijs omnia uaga, dispersaq; ferrentur: tum Prometheus, tanquam prouisor cœlestis, suis quæq; terminis conclusit: γενικώτατον primo, intermedias subalternorum differentias, & ὑπάλληλα medio, εἰδικώτατα infimo loco collocans. Principia enim meritò primo loco disponuntur: quia sunt ἁπλούστατα, αἰτιώτατα, ἀρχοειδέστατα, ἐπιστημονικώτατα: immò ipsamet ἀρχὴ, αἰτία, ἐπιστήμη: quia facilima: quia maxima κατὰ χρεῖαν, καὶ δύναμιν: ut Gal. 9. de placit. Hippocratis & Platonis loquitur.

An sit unica methodus Aristotelica, & quidẽ uera, ut Ramus uult.

Et hæc unica & uera est μέθοδος, ἕξις scilicet ὁδοποιητικὴ μετὰ λόγου: quæ ab uniuersalibus ad singularia perpetuò progreditur. Hac sola & unica intelligentiæ, & memoriæ uia, procedimus à prioribus & absolutè notioribus, ad consequentia ignota declarandũ. Contrà, si à specialibus ad generalia progredi uoluerimus: in duo contrariorum elenchorum sophismata incursuros nos, Aristot. 1. de partib. animal. cap. 1. & 4, 1. Phys. auscult. cap. 1. fidelissimè hortatur. Primò enim ea tenebris plus quàm Cimmerijs inuoluemus: quę Sole meridiano clariora reddere cupimus: dum nempè ab obscurioribus absolutè & ignotioribus, ad absolutè illustriora & notiora procedentes, totam mentis intelligentiam turbabimus, ὕστερον πρότερον committentes. Secundò, tautologia, & confusione repetitarum rerum, memoriam obruemus: nã necesse erit in singulis particularibus uniuersalia, in singulis specialibus generalia quælibet, nõdum definita & demõstrata repetere. Quod hercle ista Compendia, magno cum discentium dispẽdio in scholis

non triuialibus modò, uerùm etiam Academicis cõuentibus, faciunt. Et sanè res ipsa loquitur. Hos tam multos iterationum cumulos, lex quoq; prudentiæ καθόλου πρώτων, ex floridissimis philosophiæ campis radicitùs bipalio conuenienti tollit: quæ sola facit: ut uerè sciatur: quod ex primo ortu, fonteq;, & quatenus ipsum, scitur. Quibus arietibus, corruit Galeni ὁδοιπορία διττὴ, ὁδὸς ἀναλυτικὴ, καὶ διαιρετικὴ: (huc refer ὁρισμὸν:) αὖ ὁδὸς συνθετικὴ, ἢ γενέσεως. Hunc ordinem, hanc uiam, hanc methodum unicam & ueram, Aristoteliq; sacram (quod tamẽ παράδοξον ἄδοξον esse plęriq; ex Philosophis uociferantur, odio tantùm Vatiniano erga bonum RAMVM, Dictatorũ Logicorũ martyrem, ducti:) hanc dicimus methodum, qui contemnunt: nunquam non nutant, & innumeris imbrium, nymborumq; procellis hùc illûc percelluntur: ὥσπερ τὰ ἀνερμάτιστα πλοῖα: ut Plato in Theętęto loquitur. Immò, dum hoc modo ceu sola manu, Scientia appræhendatur: dum nimio persuasionis doctrinæ fastu turgent, nihil sciunt. τό γε μὴν ἀγνοεῖν ἐστὶν, ἐπ' ἀλήθειαν ὁρμωμένης ψυχῆς, παραφόρου ξυνέσεως γιγνομένης, οὐδὲν ἄλλο πλὴν παραφροσύνη: inquit Plato in Sophista.

Quæ confusio & ignorantia, si ullam artis medicę partem, illam profectò, quæ de urina, eiusq; natura, causis & iudicijs agit, tantopere inquinauit: ut uix aliqua spõgia inueniri possit: quæ næuis hisce sit mundando: nisi in amænissimos medicinæ campos, nectare philosophico roscidos, excurramus. Testis est Actuarius: ut alios silentio prætereamus: qui in eadem palestra desudarunt. Quot enim tricis libri ipsius de urina inuoluti sunt? Quæ saltem uestigia methodi alicuius? Vbi erit filum Ariadnes: cuius uirtute & ui, innumeras Labyrinthorum ambages superare poterimus? *Libri Actuarij de urina confusi.*

En tibi, Lector candide, librum D. IODOCI VVILICHII, medici & philosophi clarissimi, de IVDI- *Encomiũ libri de Vrinis Vvilichij.*

A 3 CIIS

CIIS Vrinarum, omnibus numeris absolutissimũ. Hic uir, hic est: qui certa methodo, dissipatas rerum familias conspirare fecit: qui obscuris lucem, fastiditis gratiam, dubijs fidem, uetustis nouitatem, dedit. Hic pro fugacibus rerum umbris, res arduas: pro confusis, ordinem: pro nugis, fucisúe, seria luculenter proponit. Testis eris, beneuole Lector: si duxeris: turpe esse homini philosopho, ex aliorum laboribus, & uigilijs, nostræ socordiæ, patrocinia quærere.

Quæ omnia, ut perfectiora sint, nostris Scholis, non limam, sed lumen tantùm, adferre conabimur: sequuti consilium Galeni lib. 3. de difficul. respirat. cap. 2. ubi monet, boni esse interpretis, ueterum librorum lectionem conseruare, paucisque quibusdam appositis, aut immutatis, auferre dubitationem omnem: priùs demonstrando, ipsam autoris sententiam sic se habere, & non aliter: tùm probando rei ueritatem: mutare uerò lectionem in totum, temerarij esse hominis. Autor noster illa duntaxat, ex immenso uoluminum medicorum pelago, certis cancellis inclusit: quibus medicus ægri thalamo adstans, indiget. Nos grata concordia ad mellificium perficiendum conspirabimus: ueritatemque in umbrarum carceribus detentam, strenuo, (quantùm quidem in nobis est,) animo, liberabimus: liberatamque in sempiternam orbis memoriam disseminabimus. Et hæc quidem methodo Aristotelis à nobis proposita faciemus: ex sententia legum æquissimarum, ueritatis κατὰ παντὸς, iustitiæ καθ' αὑτὸ, & sapientiæ καθ' ὅλου πρῶτον.

Nec ueremur sonoros crabronum strepitus: qui magnitudine solùm terribiles sunt: aculeis uerò destituuntur. Vociferentur, quantùm possint: eructent in faciem nostram, fœtidas uentriculi muccilagines: quærant pro suaui melissa, crassissimas lactucas, & urticas mortuas: dicam nobis impingant

gran-

grandem apud Peripateticos, Stoicos, & Epicureos: qui sua scita & edicta prætoria promulgant: à quibus ne quidem unguem transuersum discedant omnes: qui apud magistrum nomina professi sunt. Interdicãt nobis aqua & igni: quòd posthabitis authenticis Galeni Canonibus, nouas, easq; forsan ipsorum cerebello absurdas, obtrudere Chimeras audeamus. Perpetuò illud Philemonis in Ecdiazomeno nobis ante oculos est: nihil esse iucundius, & docto uiro dignius: quàm ferre posse conuiciantem. Quoniam, si ille, cui conuitium fit, dissimulauerit, in ipsius autorem redundat. Et hinc tendit ad ardua Virtus: Virtus pressa prementes opprimens. Nobis unica ueritas curæ est: quæ adeò ualida existit: ut omnes humanas cogitationes superet: sicut scitè Aeschines contra Timarch. scribit: fremat orbis: rugiat Orcus. Ad ueritatis autem cognitionem, opus est philosophica ingenij libertate: non coacta discernendi, iudicandiq; facultate, ad placitum huius, uel illius magistri summi. Crimẽ hoc læsæ maiestatis facilimè expiari potest, absq; supplicio capitali, & bonorum confiscatione. Hinc egregiè Pythagoras: Idem facit, inquit, qui absynthij amaritudinem, & qui orationis libertatem tollit.

Hæc Cyrene, nisi Aristeo salebrosam hanc uiam ingredienti, suppetias tulerit, non est, quòd speret, se Proteum uinculis coërcere, pro arbitrio posse. Sic demum, sic Philosophi à uulgo: sic liberi à mancipijs: sic sapientes à temerarijs discernentur. Neque Galeni autoritas in tanto apud nos precio esse debet: ut cùm aliquid adfirmat, illi citra experientiam propriam, propriamq; inuentionem debeamus præstare fidem: quod ipse Galenus de se Galen. lib. 2. de diffic. respirat. cap. 8. pulcherrimè adserit.

Certò quoq; nobis persuademus: nostra hæc, ad unum aliquod disputabilium theorematum genus,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6046/A